

Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

Lärandemodell för verksamhetsförlagd utbildning

Sjuksköterskeprogrammet,
specialistsjuksköterskeprogram och
barnmorskeprogrammet

Gäller för VFU i Kalmar Län

Linnéuniversitetet
Fakulteten för hälso- och livsvetenskap (FHL),
Institutionen för hälso- och vårdvetenskap (HV)

Innehållsförteckning

Inledning	3
<i>Syftet med VFU vid LNU</i>	4
<i>Tidsramar VFU</i>	4
Kärnkompetenserna	4
Pedagogiska perspektiv	4
<i>Studentcentrerat lärande</i>	5
<i>Personcentrerat lärande</i>	6
<i>Hållbart lärande</i>	6
Lärandemiljö	6
Lärandeenheter	6
<i>Lärandeenhet Hälsomottagningen Linnéuniversitetet</i>	7
Studieaktiviteter	8
<i>Introduktion till VFU i sjuksköterskeprogrammet</i>	8
<i>Peer-Learning</i>	8
<i>Att ge återkoppling som leder framåt</i>	10
<i>Patientfall (gäller studenter i sjuksköterskeprogrammet)</i>	11
<i>Reflektion</i>	12
Examinationer	14
Roller och funktioner	14
<i>VFU-platssamordnare på Linnéuniversitetet</i>	14
<i>VFU-samordnare i Region Kalmar län</i>	14
<i>Student</i>	15
<i>Huvudhandledare</i>	15
<i>Handledare</i>	16
<i>Klinisk adjunkt</i>	17
Styrdokument	18
Bilaga 1 Sjuksköterskeutbildningen	19

Inledning

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är en stor och viktig del av den blivande sjuksköterskan, specialistsjuksköterskan och barnmorskans utbildning i hens utveckling av en professionell kompetens för sitt yrke. För att betona att utbildning inte enbart är lärosätets angelägenhet används idag samlingsbegreppet verksamhetsintegrerat lärande (VIL) som bygger på en samverkan mellan högre utbildning och arbetsliv. VIL ses som de studieaktiviteter som på något sätt involverar de verksamheter där den blivande sjuksköterskan, specialistsjuksköterskan och barnmorskan efter sin utbildning kan arbeta. VIL kan ske i form av verksamhetsförlagd utbildning (VFU), studiebesök, hospitering, och fältstudier inom öppen och sluten hälso- och sjukvård, kommunal hemsjukvård eller annan relevant verksamhet Vid Linnéuniversitetets (LNU) campus i Kalmar, Oskarshamn och Västervik förekommer samtliga former av VIL.

Det europeiska området för högre utbildning har prioriterat följande områden fram till 2020;

Livslångt lärande – att lära hela livet ska stimuleras genom olika former av utbildning.

Anställningsbarhet – arbetsmarknaden behöver i allt högre grad välutbildad personal. Universitet och högskolor behöver möta behovet genom bland annat VFU i utbildningsprogrammen samt *Studentcentrerat lärande*.

Med utgångspunkt i dessa områden har denna lärandemodell utarbetats för VFU vid utbildningar vid Institutionen för hälso- och vårdvetenskap i samarbete med Region Kalmar län och Kommunerna i Kalmar län. När begreppet handledare används avses den person som är utsedd av verksamheten i Region Kalmar län eller i kommun med uppdrag att handleda studenten mot målen för utbildningen.

Förhållningssätt som ökar lärandet

- Lärandet är i centrum
- Handledaren utgår från att studenten har förmåga och potential att lära sig och att ta ansvar för sitt lärande
- Studenterna utgör resurser för varandra
- Skillnader mellan studenterna respekteras och uppmuntras
- Ett generellt positivt lärandeklimat, där konkurrens ses som något negativt

Syftet med VFU vid LNU

Det övergripande syftet med VFU är att tillgodose att studenten får en placering med hög kvalitet som uppfyller Universitetskanslersämbetets (UKÄ) krav på högskolemässighet och examensordningens mål för yrkesexamen för sjuksköterska, specialistsjuksköterska och barnmorska samt att VFU-placeringen motsvarar dagens och morgondagens krav på yrkesrollen.

VFU är en gemensam angelägenhet för lärosätet och verksamheten och det krävs ett gott samarbete för att tillgodose blivande sjuksköterskor, specialistsjuksköterskor och barnmorskor ett livslångt lärande med god anställningsbarhet och som utgår från ett studentcentrerat, personcentrerat och ett hållbart lärande.

Tidsramar VFU

Verksamhetsförlagd utbildning utgör heltidsstudier med minst 32 timmar/vecka inklusive planeringssamtal, bedömningsamtal och ev. hospitering. Teoriundervisning sker exklusivt. Schemaläggning i VFU sker i samråd med handledare och studenter. De studerande förutsätts följa handledarens tjänstgöringsschema vilket innebär kvälls- och helgtjänstgöring. Övriga helgdagar/röda dagar är lediga dagar. VFU-perioden skall dock omfatta minst 32 timmar per vecka även om helgdagar/röda dagar infaller under VFU-perioden. En verksamhetsförlagd kurs innehåller vanligtvis handledarmöte, planeringssamtal och bedömningsamtal, patientfall och reflektion samt i förekommande fall Nationell Klinisk Slutexamination (NKSE).

Kärnkompetenserna

De sex kärnkompetenserna personcentrerad vård, samverkan i team, evidensbaserad vård, förbättringskunskap för kvalitetsutveckling, säker vård och informatik har sin utgångspunkt från Institute of Medicine of the National Academies (IOM) och Quality and Safety Education for Nurses (QSEN) och anses vara speciellt betydelsefulla för hälso- och sjukvården. Kärnkompetenserna gäller för samtliga professioner i verksamheten. För ett svenskt perspektiv har svensk sjuksköterskeförening (SSF) lyft fram dessa kompetenser och menar att de är centrala för att planera, genomföra, utvärdera och utveckla omvårdnaden. Kärnkompetenserna har en direkt koppling till praktiskt omvårdnadsarbete och blir således naturliga områden för verksamhet och lärosäte att samverka runt vid planering av VFU.

Pedagogiska perspektiv

Lärandet under VFU ska präglas av ett forskande och undersökande arbetssätt och betona studentens eget ansvar och aktiva kunskapssökande.

Verksamhetsanknutna situationer används som utgångspunkt dels för att integrera och tillämpa kunskaper i vårdvetenskap och medicinsk vetenskap, dels för att integrera de teoretiska kunskaperna vid tillämpning och genomförande av praktiska moment i olika kliniska kontext.

Studentcentrerat lärande

Studentcentrerat lärande beskrivs både som ett tankesätt och en lärosäteskultur som innebär att studenten själv skapar och konstruerar kunskap, till skillnad mot i en äldre tradition där läraren traderar, ”för över”, kunskaper till studenten.

Studentcentrerat lärande innebär att studenten är huvudpersonen som tar ansvar för sitt lärande för att uppnå kursplanens mål som förbereder för den framtida yrkesrollen. Lärandet innebär att studenten individuellt, i par eller i grupp aktivt söker kunskap utifrån aktuella problemställningar och realistiska vårdsituationer. Genom målen i kursplanen tydliggörs de kunskaper och den kunskapsnivå studenten ska ha uppnått när kursen genomförts.

Studentcentrerat lärande och handledning syftar till

- Att skapa förståelse för kursens mål
- Att ta reda på vad studenten vet
- Att ge återkoppling som leder framåt
- Att låta studenterna lära av varandra
- Att aktivera studenterna till att ”äga” sitt eget lärande

Att ta reda på vad studenten vet

Utgå från studenternas kunskaper och ställ frågor som kräver att studenterna får tänka. T ex *Du ska idag genomföra sondsättning på... ”Hur tänker du genomföra detta?”* i stället för att fråga *”Har du satt sond tidigare?”* Dessa två olika sätt att ställa frågan på ger förmodligen svar på om studenten satt sond tidigare, men första frågan ger även svar på om det finns något som är oklart vid genomförandet.

Att aktivera studenterna till att ”äga” sitt eget lärande är en förutsättning för aktivt lärande.

- Som handledare går det att erbjuda undervisning, hjälp, stöd och skapa förutsättningar, men själva lärandet måste studenten själv stå för
- Metakognition ”veta vad jag vet” att känna till sin egen kognitiva förmåga. Om studenten vet hur hen tänker och lär sig ökar möjligheterna till ett gott lärande
- Icke-kognitiva kompetenser utgörs av den viktiga motivationen som anses vara avgörande för hur studenterna lyckas med sina studier
- För att utveckla studenternas metakognition skriver studenten ner sina reflektioner varje vecka och får återkoppling av handledaren.

Personcentrerat lärande

Personcentrerat lärande innebär att lärandet utgår från ett begränsat antal patienter och deras behov av omvårdnad. Under lärandet är det centralt att studenterna träffar ett färre antal patienten. Patienten är utgångspunkten för studenternas lärande och det är från patienten som de fördjupar sina kunskaper och skapar förståelse för sitt handlande. Handledaren finns i bakgrunden och fokuserar på att stödja och utmana studenterna så att målen nås.

Hållbart lärande

Hållbart lärande innebär att det studenten lär sig under sin utbildning ska vila på forskning och beprövad erfarenhet d v s det som lärs ska vara väl undersökt och av god kvalitet och ska hålla att bygga vidare på i framtiden. Men hållbart lärande handlar också om att det som studenten lär sig fastnar och finns med som ett fundament i hans fortsatta utveckling i livet. Ett hållbart lärande utgår från det studenten redan vet och nya slutsatser dras och med det följer en djupare och mer utvecklad förståelse för det som studeras. Det kräver att studenten engagerar sig på djupet och ser kunskap som en ständigt pågående utvecklingsspiral. För studenten, handledaren och klinisk adjunkt handlar det om att grundläggande färdigheter praktiseras med skicklighet och som leder till utveckling för alla inblandade och i vårdsituationen gäller det även patienten eller omgivningen.

Lärandemiljö

En akademisk lärandemiljö har en tydlig struktur och utgår från studentens behov. En tydlig struktur behövs för att uppnå en hög och jämn kvalitet på VFU. En god lärandemiljö skapas genom ett öppet klimat, goda förutsättningar för en bra arbetsmiljö, möjligheter för studenter, handledare och klinisk adjunkt att mötas för att reflektera. Studenten ska under sin VFU utveckla sitt kritiska förhållningssätt.

Lärandeenheter

En lärandeenhet kan vara en eller flera vårdavdelningar, mottagningar eller boenden. Det som skiljer från att varje avdelning arbetar för sig är att lärandeenheten har ett större antal studenter per handledare, vårdtagare och klinisk adjunkt. För att studenterna ska kunna använda sig av peer learning krävs att minst två studenter finns i verksamheten under samma pass. En lärandeenhet består av ca 4-8 studenter som under samma VFU period är placerade på respektive avdelning eller motsvarande. Studenterna kan befinna sig på samma nivå eller olika nivåer i utbildningen och kan lära av varandra. De kan också träna på att handleda varandra. Syftet är att studenterna i slutet av sin VFU-placering ska vara självständiga och kunna

utföra de arbetsuppgifter som är relevanta för yrkesrollen och den aktuella kursens mål, med handledaren i bakgrunden som stöd.

Lärandeenhet Hälsomottagningen Linnéuniversitetet

Vid Linnéuniversitetet i Kalmar finns en studentledd hälsomottagning (HM). Studenterna har VFU på HM med syfte att praktisera sina kunskaper i hälsofrämjande och förebyggande vård samt genomföra och utvärdera hälsostödjande samtal. I kursen integreras teoretisk och praktisk undervisning som utgår från ett hälsofrämjande perspektiv. Undervisningen utövas med peer learning som modell, vilket möjliggör att studenterna känner trygghet och är ett stöd för varandra. Efter varje hälsostödjande samtal reflekterar studenterna tillsammans. Studenterna reflekterar också tillsammans med kliniska adjunkter.

Studieaktiviteter

Introduktion till VFU i sjuksköterskeprogrammet

Studenterna bjuds in till en introduktionsdag – antingen anordnad av den egna verksamheten eller tillsammans de andra avdelningar som ingår i lärandeenheten. Förslag till upplägg är inledningsvis en allmän information kring VFU-placeringen och rutiner på arbetsplatsen för att sedan avslutas med mer verksamhetsspecifik information. Huvudhandledaren ansvarar för att ett introduktionsprogram tas fram och genomförs. För studenterna på specialistsjuksköterskeprogrammen och barnmorskeprogrammet finns inte alltid en huvudhandledare och där ansvarar den utsedda handledaren för att respektive student får introduktion.

Peer-Learning

För att säkra kvaliteten på VFU bör enligt universitetskanslersämbetets (UKÄ;s) rekommendationer peer learning implementeras. Peer learning innebär att två eller flera studenter under sin VFU lär av varandra. Studenterna har möjlighet att observera varandra, reflektera tillsammans samt ge och få ömsesidig återkoppling. På så sätt fördjupar de sina kunskaper och färdigheter och kan därmed utveckla ett vårdande förhållningssätt. Lärandet blir studentcentrerat genom att studenterna får ta ett större ansvar för sitt lärande. Handledarens uppgift blir att stödja, stimulera och utmana studenterna i kunskapsutvecklingen. En förutsättning för peer learning är att studenterna planerar schemat gemensamt så att de är på VFU under samma tid.

Att låta studenterna lära sig av varandra

- Kamratbedömning förutsätter att handledaren har ett grundläggande pedagogiskt förhållningssätt som sätter studentens lärande i centrum
- Kan minska handledarens arbetsbörda
- Skapar studentinflytande
- Förutsätter att handledaren ser studenterna som kompetenta personer som kan bidra med sina kunskaper till sina medstudenter
- Våga se misslyckande som något som kan vara utvecklande

Exempel på undervisning med peer learning som modell:

1 handledare - 2 studenter eller 2 handledare - 2 studenter (schematekniskt)
Tillsammans med studenterna utser handledaren patient(er) som studenterna ska ansvara för. Antal patienter avgörs av vad som är realistiskt för studentens utbildningsnivå.

Tidigt i utbildningen – alternativt under de första VFU -veckorna - planerar och arbetar studenterna tillsammans kring någon eller några patienter med stöd av handledaren. Senare i utbildningen – alternativt senare under VFU - ansvarar studenten individuellt för ett antal patienter för att sedan få

återkoppling av sin medstudent. Det är viktigt att vara tydlig med vem av studenterna som ansvarar för patienten och vem som är observatör. Patienten och andra involverade personer, t ex undersköterskan ska vara informerade om rollerna. Inför varje patientmöte är det bra att bestämma vad som observerande student skall observera t ex bemötande, kommunikation, vårdtekniska moment eller arbetsställningar.

Exempel på arbetsgång vid peer learning:

- Förhandledning: Studenterna planerar sitt arbete med stöd av handledaren. Tillsammans bestäms vilka patienter som studenterna ska ansvara för och vilka arbetsuppgifter som ska genomföras.
- Studenterna förbereder tillsammans genom att exempelvis läsa vårdhandboken och ta fram material.
- Studenterna stämmer av med handledaren, behöver hen vara med eller kan studenterna agera och observera varandra?
- En av studenterna utför uppgiften eller den vårdande handlingen medan den andra observerar. Vid uppgift eller vårdande handling som kräver två personer samarbetar studentparet.
- Reflektion/återkoppling med medstudent, återkoppling med handledare.

Idébank för läraaktiviteter vid peer learning

Utifrån kursens mål och bedömningsunderlag för VFU, kan förslag på läraaktiviteter definieras och beskrivas i en så kallad idébank. Under VFU arbetar studenten med läraaktiviteter kopplade till kursens mål.

Kursmål:

Omvårdnadsprocessens genomförande

- identifiera behov av omvårdnad samt planera, genomföra, utvärdera och fortlöpande dokumentera omvårdnaden

Exempel på läraaktiviteter:

- Genomföra ankomstsamtal med en patient.
- Göra en riskbedömning med hjälp av Senior alert® och identifiera patientens behov, formulera mål, ställa omvårdnadsdiagnoser och omvårdnadsåtgärder.
- Dokumentera omvårdnadsanamnes och status i patientjournalen. Strukturera dokumentationen utifrån sökord.
- Välja var sin patient med samma diagnos och ta reda på patienternas olika behov och planera omvårdnaden samt reflektera kring patienterna olika/lika behov.

Observationer och frågeställningar som medstudent kan återkoppla och reflektera över:

- Iaktta utförande studiekamrat under läraaktivitet
- Identifiera något som hände, sades eller upplevdes
- Be utförande kamrat berätta vad som hände
- Hur kan man tänka om det som hände?
- Hur kan man göra nästa gång?

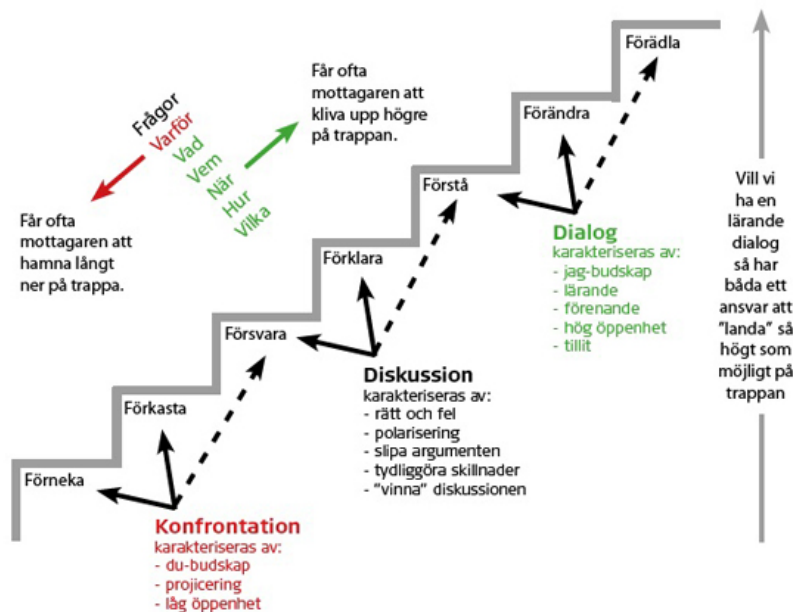
Återkoppling av handledare

Handledarens roll är att ge återkoppling till studenterna både inför och efter genomförande av moment eller vårdande möte. Återkopplar handledaren under ett patientmöte är det viktigt att patienten är medveten om rollfördelningen och att det är en undervisningssituation som pågår.

Handledarens roll är att också att observera när studenterna planerar för gemensamt patientmöte, genomför själva mötet samt när studenterna ger återkoppling till varandra.

Att ge återkoppling som leder framåt

- Effektiv återkoppling ska ta studenternas lärande på allvar och ge den stöttning som behövs för att utveckla studentens lärande.
- Återkoppling ska vara framåtsyftande, t ex vad kan bli bättre vid nästa tillfälle du sätter sond?
- Återkopplingen ska vara konkret, uppgiftsfokuserad och ges med rätt tillfälle.

Om flera handledare är involverade vid handledning av student är det av yttersta vikt med tydlig ansvarsfördelning och god kommunikation mellan handledarna.

Erfarenheter visar att studenterna efter en kort tid kan ansvara för en stor del av patientarbetet.

Patientfall (gäller studenter i sjuksköterskeprogrammet)

Under VFU-perioden genomförs en gång i veckan (dock ej under alla VFU-veckorna) en halvdag patientfallseminarium och reflektion som vanligtvis klinisk adjunkt leder. Patientfall och reflektion kan också ledas av huvudhandledare. Studentgruppen bör innehålla ca 4–8 studenter. Studenten ansvarar enskilt eller tillsammans med andra studenter för att välja ut ett patientfall som meddelas kliniska adjunkt. Klinisk adjunkt har huvudansvaret för att leda genomgången av fallet men förslagsvis kan studenter i termin 6 också fungera som ledare. Handledare och övrig personal på avdelningen erbjuds och uppmuntras till att delta.

Patientfallen utgår från verkliga fall och syftar till att fördjupa förståelsen och att kunna se olika alternativa aspekter relaterat i det specifika fallet. Fallet diskuteras och reflekteras i grupp och ”problemen/situationen” ses ur olika synvinklar. Inför patientfallseminariet är studenten väl förberedd och diskussionerna ska grundas i teorin och inte baseras på ett allmänt tyckande.

Tillvägagångssätt patientfallseminarium

- Inleds med seminariets syfte
- Genomläsning av patientfallet
- Diskussion i smågrupper, t ex två och två alternativt fyra och fyra
- Gemensam diskussion, kan inledas av en utvald student
- Tavlan används
- Avslutas med summering av vad man kommit fram till

Vad är viktigt att diskutera?

- Fakta, det vi vet
- Problem som kräver åtgärd
- Bakgrund, troliga orsaker
- Prognos om inget görs
- Förslag till åtgärder (olika alternativ)
- Förväntade effekter
- Aspekter att beakta
- Frågor att besvara

Exempel på frågor som kan bearbetas

- Vad ser du?
- Vad vet du om personerna?

- Vad har hänt hittills?
- Vad är problemet? Vad är otillfredsställande?
- Troliga orsaker till att det uppstår?
- Vad är det centrala?
- Åtgärder på kort sikt? Lång sikt?
- Vad vill du fördjupa dig i utifrån fallet?

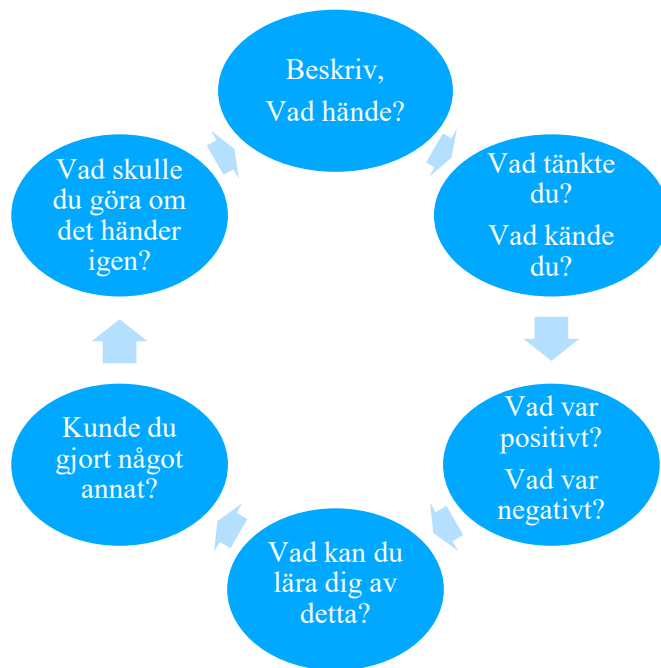
Reflektion

Reflektionens betydelse för lärandet är välkänt. Reflektion bidrar till en ökad självkännet och en medvetenhet om hur omvårdnadshandlingar påverkas av den egna personligheten och det egna handlandet. Reflektion bidrar också till en ökad öppenhet och en trygghet i omvårdnadssituationer. Studenterna känner sig mer aktiva och ansvarstagande i både undervisnings- och omvårdnadssituationer.

Det är lämpligt att regelbundet reflektera över de situationer som uppstår i den verksamhet som studenten befinner sig i. Reflektionen kan genomföras studenter emellan, med handledare och/eller med klinisk adjunkt. Reflektionen tillsammans med medstudenter och handledare är ett bra sätt att stämma av dagens händelse och bidra till ett aktivt lärande. Studenten väljer själv vilken situation/händelse som hen vill reflektera kring. Studenterna har också under VFU reflektionsstillfällen tillsammans klinisk adjunkt. Denna reflektion kan ske i samband med att patientfallsseminarium hålls. Som stöd för reflektionen kan Gibbs reflektionsmodell från 1988 användas eller reflekterande samtal i form av dialoger.

Gibbs reflektionscykel

Gibbs reflektionscykel utgörs av sex steg som systematiskt går igenom steg för steg. Det första steget i processen är en beskrivning av en erfarenhet, en händelse som av någon orsak skapat tankar och känslor. Andra steget innebär att bringa klarhet, att konkret formulera tankar och känslor. Tredje steget ger hjälp att förstå sina känslor och tankar med frågorna: Vad var positivt/negativt? I det fjärde och femte steget analyseras det som har hänt. Vad byggde jag mitt handlande på? Här finns tillfälle till ett konstruktivt kritiskt synsätt. I det sjätte steget formuleras slutligen en handlingsplan. Hur kan jag använda det jag har lärt sig? Vad skulle jag göra om det hände igen? Finns det alternativ?

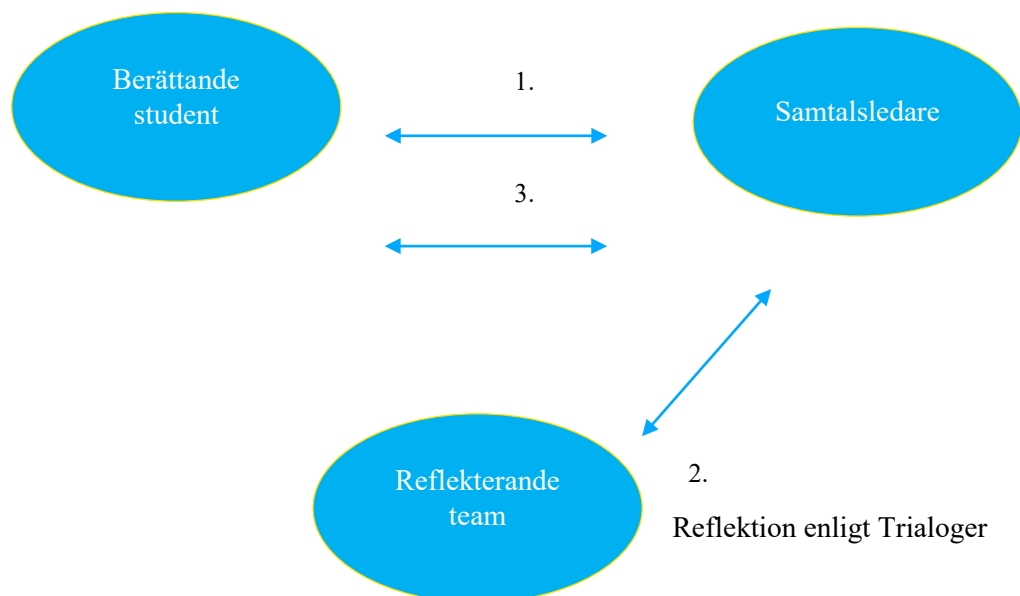
Reflektionscykel enligt Gibbs

Trialoger

Berättande student, samtalsledaren och det reflekterande teamet växlar mellan att samtala, lyssna och reflektera.

Samtalet består av tre olika delar:

1. En student berättar om en situation och samtalsledaren ställer reflekterande frågor till studenten.
2. Samtalsledaren och det reflekterande teamet reflekterar kring vad som sagts.
3. Den berättande studenten får reflektera över reflektionerna med samtalsledaren.

Examinationer

VFU-placeringen är en examination som bedöms med godkänd eller underkänd. Som underlag för bedömning används ett bedömningsunderlag som utgår från aktuell kursplans mål. Specialistsjuksköterskeprogrammet använder det standardiserade bedömningsinstrumentet Assessment of Clinical Education (AssCE) (Löfmark et al 2016).

Roller och funktioner

VFU-platssamordnare på Linnéuniversitetet

VFU-platsbeställning genomförs under hösten (15 oktober) och på våren (15 mars) inför kommande termin enligt gällande avtal med Region Kalmar län. VFU-platsbeställning till kommunerna sker om möjligt samtidigt till respektive huvudhandledare.

Vid placering av studenter på VFU prioriteras vad studenten tidigare gjort sin placering med syfte att få en variation under utbildningen. Om möjlighet finns tas i andra hand hänsyn till studentens önskemål av placering.

Tre veckor före VFU-period informeras VFU-samordnare i Region Kalmar län, huvudhandledare inom kommunal hälso- och sjukvård, kursansvarig, kliniska adjunkter och studenter av VFU-platssamordnare på universitetet om VFU-placeringen, periodens längd och nivå i utbildningen så att förberedelsearbete kan påbörjas. Aktuell VFU-information finns i lärplattformen <https://mymoodle.lnu.se/course/view.php?id=3138> och VFU-platserna finns i praktikplatsverktyget KliPP <http://klippkalmar.ready.se>

VFU-platssamordnare anordnar huvudhandledarträffar två gånger per år på universitetet där gemensamma handledningsfrågor diskuteras och föreläsningar ges.

VFU-samordnare i Region Kalmar län

Efter VFU-platsbeställning från universitetet görs en planering i KLIPP utefter det grundåtagande varje verksamhet har åtagit sig. Planeringen skickas ut till huvudhandledare för godkännande och eventuell justering. Senast 30 november respektive 1 maj lämnas VFU-platserna till universitetet för vidare handläggning och placering av studenter.

När placeringarna är klara meddelas VFU-samordnare i Region Kalmar län som därefter delges huvudhandledarna och ger dem uppdrag att koppla handledare i KLIPP. Region Kalmar läns VFU-samordnare beställer Cosmicbehörigheter och nyckelfunktion till samtliga studenter.

SITHS-kort är beställda till studenterna i början på sin utbildning och gäller under hela utbildningstiden.

Efter avslutad termin görs en avstämning avseende placeringarna innan fakturering sker till Linnéuniversitetet för ersättning för VFU-platserna. Faktureringen sker i januari för höstterminen och juni för vårterminen då ersättningen sätts in på respektive kostnadsställe under särskilt konto 3321= ersättning VFU-platser.

VFU-samordnare i Region Kalmar län bjuder in till huvudhandledarträff en gång per termin på respektive Campusort.

Student

Studenten hittar aktuell information för respektive verksamhetsförlagd kurs på aktuell lärplattform <https://mymoodle.lnu.se/course/view.php?id=3138>

och på <http://klippkalmar.ready.se>. Inför VFU lämnar alla studenter en studentpresentation till VFU-platssamordnare på Linnéuniversitetet.

Dokument angående reseersättning och särskild hänsyn vid placering i VFU finns på aktuell lärplattform. När studenten är placerad skriver studenten ytterligare en studentpresentation som skickas eller lämnas till huvudhandledare eller handledare två veckor innan den verksamhetsförlagda utbildningen startar.

Huvudhandledare

Huvudhandledaren är anställd av verksamheten, dvs Region Kalmar län eller någon av kommunerna i Kalmar län och har ett övergripande ansvar för handledningen på VFU-placeringen och är den person som finns till hands för stöd till både handledare och student. Det är huvudhandledaren som utser handledare till studenterna. Huvudhandledaren är legitimerad sjuksköterska och önskvärt är att hen har magisterexamen i vårdvetenskap/omvårdnad.

Huvudhandledaren huvudsakliga uppgifter är:

- Att vara arbetsplatsens kontaktperson och en länk mellan arbetsplats och universitet
- Att utse handledare och fördela studenterna samt skicka ett välkomstbrev via e-post till studenten med en presentation av huvudhandledare, handledare, verksamhet och dess organisation.
- Att verka för ett professionellt mottagande och ansvara för introduktion av studenten i ett introduktionsmöte och skapa utrymme för ”rundvandring” och presentation för övrig personal samt ett relationsskapande inledande samtal mellan handledare och student.
- Att vara delaktig under hela den verksamhetsförlagda utbildningen med tyngdpunkt på att vara med vid planeringssamtal och bedömningssamtal

- Att vara ett stöd till handledaren vid bedömning av student när behov finns.
- Att stärka och motivera handledaren i sin handledning av studenten
- Att samarbeta med klinisk adjunkt inför och under den verksamhetsförlagda utbildningen t ex vad gäller bedömningsunderlag, studieuppgifter och examinationer
- Att arbeta fram rutiner för användandet av lärandemodellen på arbetsplatsen
- Att medverka vid kontinuerliga huvudhandledarträffar
- Att verka för ökad kompetens när det gäller handledning på arbetsplatsen
- Att medverka vid patientfall och reflektion
- Att vid behov samarbeta med klinisk adjunkt om bl a seminarier, teoriundervisning, reflektion och patientfall
- Att vara bedömningsansvarig sjuksköterska under studentens praktiska prov vid Nationell Klinisk Slutexamination (NKSE).

Aktuell information för respektive verksamhetsförlagd kurs läggs ut på aktuell lärplattform <https://mymoodle.lnu.se/course/view.php?id=3138> och på <http://klippkalmar.ready.se>.

Handledare

Handledare definieras som en person som stöttar och vägleder studenter i ett ämne där handledaren har kunskap. Handledaren från verksamheten ansvarar för studenternas dagliga handledning och finns med som stödperson.

Handledarens roll är att:

- ansvara för studenternas dagliga handledning
- ansvara för att tillsammans med studenterna planera, vägleda, stödja, utmana och skapa lärtillfällen för studenter i olika vårdsituationer i syfte att uppnå målen för såväl den aktuella kursen som för utbildningen i helhet
- stödja studenternas lärande i par, peer learning
- delta i planeringssamtal
- kontinuerligt diskutera bedömningsunderlagets områden tillsammans med studenten
- signera och motivera studenternas kunskaps- och kompetensutveckling samt vårdteknikbilaga varje vecka
- ge veckovis skriftlig återkoppling på studenternas reflektioner som gjorts i bedömningsunderlaget
- reflektera med studenterna samt om möjligt medverkar vid patientfall
- följa upp studieuppgifter tillsammans med student och klinisk adjunkt

- lämna underlag för bedömning till klinisk adjunkt som är den som är ansvarig för den slutliga bedömningen och att rapportering sker till lärosätets examinator.

Handledaren har beroende på studentens nivå (grund-alternativt avancerad nivå) en yrkesexamen som sjuksköterska, distriktssköterska eller barnmorska, men även en akademisk examen, kandidatexamen alternativt magisterexamen.

Handledarmöten

Vid behov anordnas handledarmöten alternativt erbjuds inspelad information eller aktuella dokument inför verksamhetsförlagd utbildning på MyMoodle. Handledarmöten sker på universitetet eller inom den verksamhetsförlagda organisationen, där studenten möter huvudhandledare, handledare och klinisk adjunkt. Vid möten sker en genomgång av bl a utbildningsplan, kursplan, studieanvisningar, bedömningsunderlag, schema, lärandemodell för verksamhetsförlagd utbildning, studentförsäkring, läkemedelshantering i slutenvård och inbjudan till föreläsningar. Planering sker inför studentens, handledarens och huvudhandledarens olika planerings- och bedömningssamtal samt i förekommande fall Nationell Klinisk Slutexamination (NKSE).

Klinisk adjunkt

Den kliniska adjunkten är anställd av Linnéuniversitetet och har en sjuksköterskeexamen och en magisterexamen.

Den kliniska adjunktens huvudsakliga uppgifter är att:

- ha det övergripande ansvaret för studentens verksamhetsförlagda utbildning
- ha planeringssamtal tillsammans med handledare, ev huvudhandledare och student
- genomföra seminarium under VFU med utgångspunkt från kursplanens lärandemål
- ansvara tillsammans med studenter och huvudhandledare för att patientfall och reflektionstillfällena genomförs
- ansvara för bedömning av VFU

Styrdokument

- Höskoleförordningens mål för sjuksköterskeexamen (se bilaga 1)
- Lokala regler för examinationer på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet (<https://lnu.se/globalassets/dokument---gemensamma/lokal--och-serviceavdelningen/lokala-regler-for-examinationer-pa-grundniva-och-avancerad-niva-2018-03-19.pdf>)
- Lokala regler för kurs på grundnivå vid Linnéuniversitetet (https://lnu.se/contentassets/f292dcdf15c94c2ab0ef8245cd4a69ba/lokala-regler-for-kurs-pa-grundniva-och-avancerad-niva_galler-fr-150301.pdf)
- Lärplattform Mymoodle (<https://mymoodle.lnu.se/course/view.php?id=3138>)
- Bedömningsunderlag för VFU (se VFU-information på Mymoodle)
- Kursplan
- Studieanvisningar

Lärandemodellen är framtagen av:
Ann-Christin Bergfelt, Region Kalmar län
Christel Borg, Linnéuniversitet
Gudrun Borgudd, Linnéuniversitet
Rhiannon Djupdalen Kommunerna i Kalmar län
Elisabeth Johansson, Region Kalmar län
Kent Stening, Linnéuniversitetet
Yvonne Utegård, Linnéuniversitetet
Liselott Årestedt, Linnéuniversitetet

Reviderad 2019-03-27

Bilaga 1 Sjuksköterskeutbildningen

För att erhålla sjuksköterskeexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som sjuksköterska. Examensmålen enligt Högskoleförordningen (SFS 1993:100) är:

Kunskap och förståelse

För sjuksköterskeexamen skall studenten:

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap i planering, ledning och samordning av vård och hälsoarbetet,
- visa kunskap om förhållanden i samhället som påverkar barns, kvinnors och mäns hälsa, och
- visa kunskap om relevanta författningar
- visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Färdighet och förmåga

För sjuksköterskeexamen skall studenten:

- visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten och närstående identifiera vårdbehov, upprätta omvårdnadsplan samt ge vård och behandling,
- visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt samt kunna informera patienten om läkemedlens effekter och biverkningar,
- visa förmåga att identifiera behov av och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete,
- visa förmåga att initiera metodförbättring och kvalitetssäkring,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och grupperns behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper samt att genomföra handledande uppgifter,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För sjuksköterskeexamen skall studenten:

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens

I utbildningsplanen för sjuksköterskeprogrammet finns också programspecifika mål relaterat till sjuksköterskeprogrammets kompletterande profiler.

Studenten ska kunna:

- visa förståelse för hur patientens och familjens livssituation påverkar eller påverkas av sjukdom och lidande, stödja hälsoprocesser, samt skapa förutsättningar för patientens och familjens delaktighet och ansvar för egen hälsa

Där finns också programspecifika mål relaterat till generell akademisk examen

Studenten ska kunna:

- visa kunskap och förståelse för vårdvetenskapens vetenskapliga grund samt visa förmåga att söka, samla, värdera, kritiskt analysera och tolka samt tillämpa metoder inom vetenskapsområdet. Vidare ska studenten ha skaffat fördjupning inom någon del av området